

aan: Verwanten, burgemeester en medewerkers van de gemeente Rheden, betrokkenen en belangstellenden.

onderwerp: Jaarbericht 2024

datum: december 2024

Geachte heer, mevrouw,

De Stichting Struikelstenen wil met dit jaarbericht met u terugkijken op haar activiteiten in 2024.

Werkwijze

We startten dit jaar met het zoeken naar verwanten van slachtoffers van het naziregime in Velp, met hun toestemming wilden we struikelstenen plaatsen voor de huizen waar de slachtoffers als laatste vrijwillig hebben gewoond.

Voor deze zoektocht maakten we o.a. gebruik van de lijst die is opgesteld door de Oudheidkundige Kring Rheden Rozendaal, in deze lijst staan de joodse slachtoffers in de gemeente Rheden.

We deden dit jaar onderzoek naar 4 adressen in Velp. Op 17 april konden we zes struikelstenen plaatsen op onderstaande adressen.

We zochten en vonden financiële ondersteuning.

Wat zijn struikelstenen? (in het Duits Stolpersteine genoemd)

Stolpersteine is een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig (1947, Berlijn).

Slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog worden herdacht door het leggen van de gedenkstenen in de stoep van hun laatste woonadres. Struikelstenen maken de voorbijganger bewust van de geschiedenis van die plek. Op de struikelsteen staat in een messing plaatje de naam van een persoon, die op die plek heeft gewoond en tijdens de oorlog door de nazi's is vermoord.

Struikelstenen Velp

Op 17 april legden we 6 struikelstenen in Velp voor:

- De heer Berend en mevrouw Keetje Levie-Sluis aan de Overhagenseweg 57.
- Leo Hillel van Hertzfeld aan de Egmondstraat 4.
- De heer Erich en mevrouw Anthonie Felsenthal-Francken aan de Arnhemsestraatweg 10
- Mevrouw Elise Drukker die aan de Hoofdstraat 12 woonde

Wij hopen dat de plaatsing van de stenen eraan bij zal dragen dat hun namen niet vergeten worden.

“Een mens is pas vergeten als zijn naam vergeten is.”

Plaatsing struikelstenen

We beleefden met elkaar een mooie dag op 17 april.

De ceremonie voorafgaand aan de steenlegging vond plaats op Nieuw Schoonoord en bevatte de volgende elementen:

Welkomstwoord door de Stichting Struikelstenen, muzikale bijdragen door Marijke Laurensen, Pleun Kievits en Raoul Clarijs. Carol van Eert, burgemeester van de gemeente Rheden sprak ons toe en

Opperrabijn de heer B. Jacobs nam ons mee in zijn zorg over de toename van het antisemitisme in Nederland.

De kinderen van de Fredericusschool verzorgden de onthullingen van de struikelstenen, zij lazen hun zelf geschreven gedichten voor en legden een roos namens de stichting. We boden verwanten en werkgroepleden gelegenheid iets te zeggen over de omgekomen familieleden. We hoorden over hun levens, over hun lot, over het gemis, we realiseerden ons des te meer dat ook na al die jaren het goed is om stil te staan bij wat hun is overkomen.

Nu lopen we anders door Velp, we zien de struikelstenen en denken aan Berend en Keetje Levie met hun muziekhandel, we denken aan Leo van Hillel Hertzberg die in Velp als bakkersknecht aan het werk was gegaan na het behalen van zijn vakdiploma aan de bakkersschool in Wageningen, we denken aan Erich en Anthonie Felsenthal die al uit Duitsland waren gevlucht voor het naziregime en ook hier niet veilig waren, we denken aan Elise Drukker over wie we ook nu nog weinig weten. Wat we door de verhalen bij deze steenleggingen merkten hoe moeilijk het is geweest voor de overlevende familieleden om de verhalen te delen met hun nageslacht, de pijn om het missen is groot geweest. Daarom ook waren we blij met de verhalen en informatie die we met elkaar konden delen. We denken aan hun verwanten die we mochten ontmoeten, met warmte denken we terug aan de verhalen, aan hun aanwezigheid, ook aan degenen die niet aanwezig konden zijn.

De medewerking van zovelen die het mogelijk maakten om deze steenlegging en de ceremonie te realiseren heeft ons goed gedaan. We willen jullie hartelijk dank zeggen. We noemen:

De medewerkers van de gemeente Rheden, de leerlingen van de Fredericusschool en hun leerkracht Niels Holleboom, de heer Jacobs, opperrabijn. Marijke Laurensen, Pleun Kievits en Raoul Clarijs voor hun onbaatzuchtige muzikale medewerking. Bewoners van Nieuw Schoonoord voor het kunnen gebruiken van hun ruimte en de catering. Alle aanwezigen, zowel verwanten, bewoners van de huizen waar stenen in de stoep zijn gelegd, als andere belangstellenden.

Voor de financiële ondersteuning danken we de verwanten, de inwoners van Rheden die ons steunden met een financiële bijdrage via "ik buurt mee" en anderen die ons werk steunden. De gemeente willen we dankzeggen voor alle geboden ondersteuning.

Onderwijs

We verzorgden een les voor de leerlingenraad van de Velpse Fredericusschool.

We gaven een les over de Tweede Wereldoorlog aan leerlingen van de Tender in Dieren, en aan leerlingen van de Boomgaard in Dieren. Zij poetsten vervolgens de stenen in Dieren.

Onderzoek Roma en Sinti

Uit ons onderzoek in 2024 naar het lot van Roma en Sinti bleek dat er geen mensen uit deze bevolkingsgroepen uit de gemeente Rheden zijn weggevoerd.

Vooruitblik

- In 2025 willen we eind januari stenen leggen in Velp en Rheden voor Reina Roos en Mie Reichenberger, beiden joodse slachtoffers.
- Bij toereikende financiën willen we stenen gaan leggen voor omgekomen verzetsstrijders.
- We doen onderzoek naar slachtoffers onder jehova's getuigen.
- We willen in 2025 een brochure maken als lesmateriaal voor leerlingen van basisscholen.

We kunnen ons werk alleen doen op basis van donaties. U kunt ons werk steunen met een financiële bijdrage op NL85 INGB 0675 4160 86. De stichting heeft de ANBI-status, het door u gedoneerde bedrag is aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

Wij wensen u al het goede toe in 2025.

Met vriendelijke groet,

Bestuur Stichting Struikelstenen gemeente Rheden

Kuny Bouman, Sarien Shkolnik, Jack van Liesdonk

